

לקוטי וספורים נפלאים

פרשת ויהי

"ויחי יעקב" (מז, כח)

למה פרשה זו סתומה, לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם (רש"י).

אמר רבי שמחה-בונם מפשיסחה: בן מלך חטא ואביו הגלה אותו למקום רחוק.

לימים חמל המלך על בנו ושלח שליחים לחפשו.

הללו מצאו אותו בכפר נידח, רוקד בבית מרוח בין שיכורים ובגדיו קרועים ובלויים.

אמרו לו השליחים: "נשלחנו מאת אביך המלך, מה תרצה לבקש ממנו?"

אמר להם: "אני מבקש שישלח לי מעיל חם ומגפיים חזקים".

"אף אנו כן", סיים רבי שמחה-בונם.

"אנו מבקשים צרכים קטנים ושוכחים שהשכינה בגלות".

"ויקברו ימי ישראל

למות... ועשית עמדי חסד ואמת" (מז, כט)

חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת שאינו מצפה לתשלום גמול" (רש"י).

לכאורה, הרי גם לחסד שעושים עם המתים יש תשלום גמול כמו שאמרו חז"ל (מועד קטן כח) דיספד יספדוניה, דיקבר יקברונו (הסופד לאחרים - מספידים אותו

לאחר מותו, והקובר - זוכה לקבורה).

אלא, דייק רש"י בלשונו כשאמר "שאינו מצפה לתשלום גמול" כלומר, ודאי יש ויש תשלום גמול גם לחסד שעושים עם המתים, אלא שאין שום אדם מצפה לתשלום גמול זה ורוצה בו, אדרבה כל אחד מצפה שיזכה ויחיה לאורך ימים ושנים, ולא מצפה מתי כבר יספידו אותו ומתי יקברוהו.

(הג"ר יהונתן בנימן הכהן אב"ד בסוליש)

מי מוכן ללכת לגיהנום?

לפני פטירתו, נכנסו תלמידיו של רבי יוחנן בן זכאי לבקרו, ומצאו אותו בוכה.

שאלו אותו: רבנו, על מה אתה בוכה?

אמר להם: איני יודע לאן מוליכים אותי למעלה, האם לגן עדן - או לגיהנום, ועל כך אני בוכה! (ברכות כח).

שאל רבי אברהם המלאך, (בנו ותלמידו של המגיד ממזריטש): האם רבי יוחנן בן זכאי באמת חשש

שהוא יוכל לגיהנום? הרי מי כמוהו מתאים לזכות לגן עדן!

כתשובה לשאלה, אומר הרה"ק זצ"ל שיש שני סוגים של צדיקים, שתי דרכים בעבודת האדם:

כלם מבקשים לעבד את השם, משתדלים לקיים מצוות ולהרבות בתורה ובמעשים טובים...

השאלה היא: מה קורה ברגעים הקשים של נפילה? לכלם הרי יש רגעים כאלה, אדם אין צדיק בארץ

אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ז, כ). איך מגיבים לזה?

"ושכבתי עם אבותי..."

וקברתני בקבורתם" (מז, ל)

את כפל הלשון שיש לכאורה במילים "ושכבתי עם אבותי וקברתני בקבורתם", יש להסביר בדרך זו.

צדיק אמיתי, כל זמן שהוא חי, ומשפיע על דורו במעשיו הטובים, אנשים רואים בו לא רק את דמות הצדיק של הדור הנוכחי, אלא גם את תבנית הדורות הקודמים, ודמותם של אנשי האמת מתקופות קודמות מתנוססת ועומדת מול עיני הדור הזה.

אספקלריה של דורות חשובה היא עד מאוד, שכן היא מרוממת את

אנשי הדור, ונותנת בידם אפשרות לצאת מהצמצום המחשבתי שלהם, ולהכנס לפני ולפנים במעלות המידות שהניחו את הדורות הקודמים.

כאשר צדיק זה נפטר מן העולם, הוא נוטל עימו לא רק את חמודותיו הוא, אלא גם את חמודות דורות הקודמים

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

"עד כי יבוא שילה" (מט, י)

מסופר על חבורת אפיקורסים שישבה ולגלגה על אמונת ביאת המשיח. שמע הרה"ק מבילגוריא זיע"א את שיחתם ופנה אליהם ואמר, אספר לכם סיפור: פעם קרא השועל אל הציפור שבראש האילן בואי רדי נא אלי, סירבה הציפור ואמרה, בוודאי רעב אתה שועל ערום. אמר לה השועל, כלום לא שמעת שהמשיח כבר הגיע וגר זאב עם כבש? לפתע נשמעה נביחת כלבי ציידים, נבהל השועל והחל לברוח. מה לך בורח? שאלה הציפור, הלא משיח כבר בא.

כן, קרא השועל, הבעיה היא שהכלבים אינם מאמינים בביאת המשיח.

"חכלילי עינים מיין ולבן שינים מחלב" (מט, יב)

אמר רבי יוחנן, טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב, שנאמר "ולבן שינים מחלב" אל תיקרי "לבן שינים" אלא ליבון שינים (כתובות קיא)

מסופר על ה"סבא" מסלבודקא הגאון רבי נתן צבי פינקל זיע"א שהסביר כך גמרא זו: נצייר לעצמינו איזה הנאה גורם אדם לחבירו בשעה שהוא משקהו חלב, ובפרט בזמן שחבירו מעולף מצמאון או קופא מקור, והלה בא ומשקה אותו חלב חם ומרוה, ויותר מזה אם נראה אדם שכד חלב על שכמו, ומחזר מידי יום ביומו על בתי עניים וחולים, ומשקה אותם

בכוס חלב, כמה נעריך את האדם הזה, ובאיזה תארים של טוב ומטיב נכתיר אותו? באים חז"ל ומגלים לנו, שבלא טירחה יתירה, יש לכל אדם היכולת לגמול חסד עם הבריות במידה יותר גדולה מזו, בכך שיחייך ויראה להם פנים מסבירות מאירות ושמחות, ומתוך כך נראות שיניו הלבנות. וחסד זה גדולה במעלתה ממשקהו חלב.

שהשתקפו בדמותו, ונדמה הדבר כאילו כל הדורות ההם נפטרו עתה מן העולם ועזבונו לאנחות. כאשר הגיע שעתו של יעקב לפרוש מן העולם הזה, לא מסתפקת התורה רק בציווי "וקברתני בקבורתם", אלא מזכירה גם את ההוראה היוצאת מהמילים "ושכבתי עם אבותי" - כאילו כל הדורות שלפני יעקב נפטרים עתה יחד איתו.

(עלינו לשבח)

"כי באפם הרגו איש וברצונם עקרו שור" (מט, ו)

כי באפם הרגו איש, אלו חמור ואנשי שכס וכו'. וברצונם עקרו שור, רצו לעקור את יוסף שנקרא שור. (רש"י) כאשר אדם עובר עבירה - אומר רבי אברהם פאלאג'י בשם אחד מגאוני צפת, רבי יוסף שאול, נכדו של הרב הגאון בעל "פתחי נדה" מוטב שיעשה אותה בשוגג, ללא כוונה לעבור עבירה. אולם כאשר האדם עושה מצוה, טוב שיעשה אותה עם כוונה. אלא שיש אדם שהוא ביש מזל, שהופך את היוצרות ועושה עבירות עם כוונה גדולה, ואת המצוות הוא עושה בלי שום כוונה. והנה, הריגת אנשי שכס, בגלל העבירה שעברו, היתה בגדר מצווה. אולם איך היא נעשתה? "באפם" - עם כל הכעס, ולא בכוונה לעשות מצוה, לעומת זאת כשמכרו את יוסף - מעשה שהוא עבירה, עשו את הדבר עם כוונה: "וברצונם עקרו שור". זו היתה אפוא הטענה

כאן יש הבדל בין שתי הדרךים:

הדרך הראשונה - היא להבהל מהנפילה, לעצור הכל ולא לזוז משם עד שעושים תשובה מעמק הלב, חרטה ודוי וקבלה לעתיד. הדרך השנייה - היא לא לעצור, להמשיך הלאה בכל הכוח ולא לתת לנפילה לשבר אותי ולהשאיר אותי באמצע הדרך...

הרה"צ ר' אשר פרינד ה'יה אומר: **חיל הרץ בשדה הקרב וחוטף קליע ברגלו, אם הוא ישאר לבכות על מצבו במקום - לא יקח הרבה זמן עד שהוא יחטף גם קליע פראש!**

כשאתה בשדה קרב אין זמן להרהורים, פשוט לוקחים סכין, מבצעים נתוח מהיר להוצאת הקליע, קושרים סמרטוט סביב הרגל - וממשיכים להלחם! אומר ר' אברהם המלאך: הדרך השנייה, זו שממשיכה לרוץ ולא עוצרת, היא הדרך שבה נהג רבי יוחנן בן זכאי.

למה? כי בדרך הראשונה, זו שעוצרת, יש קצת גאון...

פי כשאתה עוצר, נבהל וממהר לתקן, מדוע אתה עושה את זה? כי לא נעים לך ש'אתה', המצלח, ה'עויבר', הצדיק, המשלם, נכשלת ככה באמצע הדרך...

כלפיהם: מדוע כך נהגתם, ש"באפם הרגו איש וברצונם עקרו שור"? אם לא היתה לכם ברירה אלא לעשות את הדברים הללו, לפחות הייתם הופכים את היוצרות, "באפם עקרו שור וברצונם הרגו איש" ... את יוסף הייתם מוכרים עם כעס, ואת אנשי שכס הורגים ברצון. (לאור הנר)

לעי"נ האשה החשובה

מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי ליבוביץ** ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

חיי נפשנו בזה ובבא, מסתפק אתה בשנים עשר?!
אתמהה!

(חפץ חיים על התורה)

**"ויכל יעקב לצוות את בניו ויאסף רגליו אל המטה
ויגוע ויאסף אל עמיו" (מט, לג)**

א"ר יוחנן יעקב אבינו לא מת (תענית ה, ב).
נאמר (מיכה ז): "תיתן אמת ליעקב".

האותיות של "אמת ליעקב" מרכיבות את המילים "יעקב
לא מת". (רבי לוי יצחק שניאורסון)

**"אתם חשבתם עלי רעה אלוקים חשבה לטובה"
(ג, כ)**

המדרש רבה בתחילת פרשת שמיני (יב, א) מספר על
אדם שאהב מאוד לשתות יין.

כשכספו תם, החל למכור את מטלטליו, ובלבד שיוכל
להמשיך למלא את תאוותו.

בניו החליטו כי יש לעשות סוף להרגלו המגונה, ובאחד
הימים, בעודו מתגלגל

שיכור ברחוב העיר,
נטלוהו והניחוהו בתוך
מערה שבבית הקברות.

עברו במקום סוחרי יין,
שהיו בדרכם לעיר.
לפתע שמעו קול המולה,

נבהלו מאוד, הקולות
נדרמו להם כקולות
מלחמה,

החליטו
להחביא את חביות היין,
שנשא עמם, ולברוח.

הם תרו אחר מקום
מסתור, ולבסוף החביאו
את החביות במערה
שבבית הקברות...

בינתיים, התעורר השיכור, ומה הוא רואה לנגד עיניו?
חביות של יין משובח! ממש א מחיה! געוואלדיג! לא
צריך לטרוח! לא צריך לשלם כסף! אפשר לשתות
ולשתות בלי הפסקה!

כעבור שלשה ימים באו בניו לראות מה קורה אתו, האם
הוא חי או מת, ומה רואות עיניהם? אביהם שוכב על
רצפת המערה, פיו צמוד לפייט החבית, והוא גומע
להנאתו יין בשפע...

אמרו הבנים: "אם כך, אין מה לעשות, אלא לקחת אותו
בחזרה הביתה, וקבעו ביניהם שכל אחד יביא לו יין
הביתה בתורנות, כדי שלא יצטרך ללכת בעצמו לבית
מרזח ולהתגלגל שכור ברחובות".

א מוראדיגע מעשה! אם אדם צריך לקבל יין - הקב"ה
יביא לו אותו עד בית הקברות, עם ברז ישיר לתוך הפה!

כל אלו שביקרו בחדרו של הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני
זצ"ל (בעל השדי חמד) העידו, שתמיד בטרם קיבל את
הנכנס אליו היה מביט תחילה בתוך מגירתו, ורבים היו
מסוקרנים לדעת על מה ולמה הוא מסתכל שם בשעה זו.

והנה נתברר שבעל השדי חמד רשם לעצמו את אימרת
התנא במשנה (אבות פ"א משנה טו) "והוי מקבל את כל
האדם בסבר פנים יפות", שמכיון שהיה טרוד בתלמודו
חשש שמא בלא שימת לב ידחה את הבאים בפנים
זועפות או עכ"פ לא יקבלם בהארת פנים כראוי, על כן
היה מזכיר לעצמו את אמרת התנא וממילא התחזק
לקבל תמיד כל אדם בשמחה ובהארת פנים.

(עפ"י באר החיים)

"זבולן לחוף ימים ישכן" (מט, יג)

שהיה זבולון עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבת
יששכר (תנחומא) והם עוסקים בתורה הוא שאמר משה
(דברים לג) 'שמח זבולן בצאתך ויששכר באהליך' זבולון
יוצא בפרקמטיא ויששכר עוסק בתורה באהלים (רש"י)

מדוע הקדים יעקב לברך את זבולון לפני יששכר, והרי
זבולון היה צעיר מאחיו?

אלא מפני שתורתו של
יששכר תלויה בהצלחת
עסקיו של זבולון.

וכן נאמר בתהילים
"ישראל בטח בה", ואחר
כך "בית אהרן בטחו
בה", כי פרנסת בית
אהרן, תלויה בהצלחת
עסקיהם של ישראל.

(מנחם ציון)

מעשה באחד העשירים
שסבר שיצא ידי חובתו
בתרומותיו להחזקת
תורה ואינו צריך להוסיף
יותר.

אך החפץ חיים אמר לו שלפי מדת עשירותו עליו להוסיף
עוד כהנה וכהנה.

עמד העשיר וחישב לפני החפץ חיים את כל תמיכותיו
לישיבות בזו אחר זו והחשבון הכללי הגיע לסך שנים
עשר רובל לשנה.

עורר הח"ת את דעתו של העשיר והחווה לו על וילונות
המשי שבחלונות ביתו ושאלו: "כמה שילמת עבור
וילונות אלו?" "עשרים וחמשה רובל" השיב. וכמה
חלונות יש בביתך?" - "שאל הח"ח. "ששה" השיב העשיר.

מיד עשה לו הח"ח חשבון שכל הוילונות יחדיו עלו בסך
עצום של מאה וחמישים רובל! או-אז פנה אליו הח"ח
בדברי תוכחה: "הגע בעצמך! בשביל דבר בלתי נכבד זה
הוצאת מאה וחמישים רובל, ובשביל להחזיק כבוד
השי"ת ותורתו בעולם שלא יתמוטט ח"ו, שהוא

יוצא, שבמקום לעבד את השם ולשאל 'מה הבורא
מבקש ממני כעת במצב הנוכחי' - אתה עובד את
עצמך, דואג להיותך משלם...
אבל, אומר ר' אברהם המלאך, אותם הצדיקים
שבחרים בדרך השגיה - יש סכוי לא מבטל שהם
ימצאו את עצמם בתחלה בגיהנום, כדי לנקות אותם
מהחטאים! אבל זה לא אכפת להם, כי הם מכוני
מטרה, הם ממקדים אך ורק בשאלה 'מה השם רוצה
ממני כעת!'
לכן בכה רבי יוחנן בן זכאי שמא יובל לגיהנום, כי
אכן, הוא בחר בדרך השגיה, בדרך האמת!

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ישוב חריף לכך נתן הרבי בעל ישמח ישראל מאלכסנדר: בשעה שנכנס הכהן הגדול לקודש הקדשים לא יכול היה לאחוז ספר בידו, שהרי ידיו היו מלאות במחתה ובקטרת, לפיכך לא אמר את לשון הפסוק עצמו, שהרי אמרו חכמים (גיטין ס, ב) "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאמרן על פה", ותחת זאת נקט לשון התרגום. (אורות רבותינו מאלכסנדר)

"מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך" (מט, כ)
 כלומר: "מאשר" - כל אדם מישראל ילמד לקח מאשר - "שמנה לחמו" - המאכלים השמנים והדשנים ביותר, נדמו לו כך, בפרוסת לחמו הפשוטה.

הוא לא דרש אוכל משובח ו"יוקרתי" יותר מאשר "לחם לאכול". אבל "והוא יתן" - כאשר בא ליתן צדקה לעניים, אזי "מעדני מלך" - נתן את המאכלים הטובים והמשובחים ביותר.

אל כ"ק האדמו"ר מקופיטשניץ זצ"ל, נכנס עני בן טובים, כאשר ראה הרבי את כובעו המרופט של העני, ניגש לארון והוציא משום את כובעו המהודר שהרבי לובשו רק באירועים מיוחדים, ונתנו לעני.

כשיצא העני את הבית, ניגשה הרבנית לאדמו"ר ושאלה אותו: הרי הכובע שאתה לובש עתה הוא כובע יפה מאד, ודי היה אם היית נותן לעני את כובעך זה, ומדוע נתת לו את כובעך המהודר?

ענה לה הרבי: בדיוק זו הסיבה שנתתי לעני את

הכובע המהודר, שכן רציתי באמת את הכובע הזה לעצמי...

כשראה האדמו"ר כי הרבנית לא יורדת לסוף דעתו ולעומק כוונתו, הסביר לה: "הנה אצל הקב"ה נאמר "לבושו צדקה", ויש בזה הרבה ביאורים.

אחד הביאורים הוא, שהאדם העושה מצוות בעולם הזה, זוכה לעולם הבא, אבל את המלבוש בעולם הבא, הוא רק בזכות הצדקה, וזהו "לבושו צדקה".

"על כן נתתי לעני את כובעי המהודר, שכן בעולם הזה די לי בכובע יפה, אבל בעולם הבא, אני רוצה לשבת עם כובע מהודר, ולא רק עם כובע יפה, לכן נתתי אותו לצדקה..."

(חשוקי חמד)

את הרעיון הזה מצאנו גם אצל יוסף: יוסף חלם חלום ולפיו הוא ימלוך על אחיו, והם יבואו להשתחוות לו ארצה. אחיו ניסו לעשות את כל התחבולות שבעולם לסכל את התכנית, עד שהחליטו למכור אותו לעבד ובכך למנוע באופן סופי את יכולתו להיות מלך.

ומה באמת קרה? דוקא מכירה זו היא שהובילה בסופו של דבר להתמנותו של יוסף למלך על מצרים.

כשהקדוש ברוך הוא גזור על אדם שיהיה מלך - לא יעזור שום דבר! הוא יהיה מלך גם אם יהיה בתוך בור השבי.

הגמרא (שבת קיט, א) מספרת את הסיפור הידוע על "יוסף מוקיר שבת".

גם ממעשה זה רואים את אותו עיקרון: משמים נגזר שכל רכושו של הגוי העשיר יעבור אל יוסף מוקיר שבת.

כשהכלדאים (חוזים בכוכבים) סיפרו על כך לגוי, מה הוא לא עשה כדי שהדבר לא יצא אל הפועל? הוא מכר

את כל רכושו, קנה

יהלום, תפר אותו בתוך שולי כובעו, הוא אפילו

עזב את מקום מגוריו והפליג למדינה אחרת!

העיקר אצלו: שיוסף לא יקבל מאומה מרכושו..."

גם כשהרוח העיפה את כובעו, עם היהלום

שבתוכו, לתוך הים, הוא התנחם בכך שסוף כל

סוף היהודי הזה לא יקבל מרכושו כלום...

ומה קרה בסופו של דבר? היהלום הגיע לידי

יוסף מוקיר שבת, שקנה את הדג שבלע אותו.

התברר כי כל תוכניותיו של הגוי רק סייעו לכך

שיוסף מוקיר שבת יזכה

בכל רכושו! כיצד יכול היה כל רכושו לעבור לידי של יוסף בדרך קלה ופשוטה יותר מאשר הוא בעצמו ימיר

את כל רכושו ביהלום הזה...

אין עצה ואין תבונה נגד ה'! עצה ה' היא תקום!

זהו הלימוד הנורא שאפשר ללמוד ממכירת יוסף.

(יחי ראובן)

"לא יסור שבט מיהודה" (מט, י)

במסכת תענית הובא נוסח התפלה שהיה הכהן הגדול אומר ביום הכיפורים בקודש הקדשים, תפלה

המסתיימת במלות התרגום על פסוק זה: "לא יעדי עבד שלטן מדבית יהודה".

מדוע לא התפלל הכהן בלשון הפסוק עצמו: "לא יסור שבט מיהודה"?

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com